TÜRK TARİH KURUMU
HÖYÜK

Höyük, Mayıs/May 2024, Sayı/Issue: 13; 107-142

DOI: 10.37879/hoyuk.2024.1.107
https://hoyuk.gov.tr

Başvuru/Submitted: 15.06.2022
Kabul/Accepted: 05.05.2023
Araştırma Makalesi/Research Article

Arykanda Yamaç Hamamı'nın Kuzeyindeki Kazılarda Ele Geçen Sikkeler

Vahit Macit Tekinalp* - Hacer Sancaktar**

Öz

Arykanda antik kenti, Antalya ili, Finike ilçesi, Arif Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Yamaç Hamamı, Devlet Agorası'ndan Akropolis'teki Ticaret Agorası'na doğru batıya yönelerek çıkan dar bir merdivenli yolun batısında yer almaktadır. Yamaç Hamamı'nın kuzeyindeki kazılar, 2012 yılında başlatılmış ve 2017 yılına kadar devam etmiştir. Bu alanda yedi açmada (YHK1-7) kazılar yapılmış ve bu kazı çalışmalarında toplam yetmiş yedi adet sikke ele geçmiştir. Bu sikkelerden okunabilen altmış yedi sikke MÖ 4. yüzyıl ile MS 4. yüzyıl aralığına tarihlendirilmektedir. Yamaç Hamamı'nın kuzeyindeki kazılarda yoğun yangın tabakaları saptanmıştır. İmparator Probus Dönemi sikke verilerindeki kesinti ve tahribat katmanları, kentin Akropolisi'nin MS 278 yılında saldırıya uğrayarak tahrip edildiğine işaret etmektedir. İmparator Probus Dönemi'nde MS 278 yılında Isaurialılar'ın Lykia'ya saldırmaları bölge genelinde yaklaşık bir yıl süren sıkıntılı bir sürece neden olmuştur. Bu dönemde bölgede bazı üst düzey askerlerin söz konusu ayaklanmayı bastırmak için görevlendirildikleri hem tarih kaynaklarından hem de yazıtlardan öğrenilmektedir. Arykanda Akropolisi'nde sur içinde, sur dışında ve Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde tespit edilen yangın tabakaları da söz konusu dönemde Isaurialılar'ın saldırıları ile bağlantılı olmalıdır. MS 3. yüzyılın son çeyreğinde yaşanan bu olaylar sırasında Arykanda Akropolisi'nin ve yakın çevresinin önemli bir bölümünün çıkan yangınlar ile tahrip olduğu, geleneksel konut alanının yavaş yavaş terk edilerek kentin güneyinde daha alt kottaki teraslara taşındığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lykia, Arykanda, Yamaç Hamamı'nın Kuzeyi, Sikke, Arykanda Akropolisi.

Coins Found in the North of the Arycanda Terrace Bath

Abstract

The ancient city of Arykanda is located within the borders of Antalya Province, Finike District, Arif Village. The Terrace Bath is located west of a narrow stairway leading west from the State Agora to the Commercial Agora on the Acropolis. Excavations in the north of the Terrace Bath were conducted during the years between 2012 and 2017. Excavations were made in seven trenches (YHK1-7) in this area, and seventy-seven coins were found. Sixty-seven coins that can be identified from these coins are dated between the 4th century BC and the 4th century AD. Intense layers of fire were found during the excavations to the north of the Slope Bath. The interruptions and layers of destruction in the coin data of the Emperor Probus Period indicate that the city's Acropolis was attacked and destroyed in 278 AD.

* Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, macittek@hacettepe.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-1631-9425

** Doç. Dr., Yozgat Bozok Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Yozgat/TÜRKİYE, hacer.sancaktar@bozok.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-3268-7890

Bu makale Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisans (CC BY-NC) ile lisanslanmıştır. / This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC).

During Emperor Probus, the Isaurians' attack on Lycia in A.D. 278 caused a troubled process that lasted for about a year throughout the region. It is learned from historical sources and inscriptions that some high-ranking soldiers in the region were assigned to suppress the uprising. The fire layers found in the Arykanda Acropolis inside and outside the city walls and to the north of the Terrace Bath must also be related to the attacks of the Isaurians'.

Keywords: Lycia, Arycanda, North of Terrace Bath, Coins, Arycanda Acropolis.

Giriş

Arykanda antik kenti, Antalya ili, Finike ilçesi, Arif Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Yamaç Hamamı[1], Devlet Agorası'ndan Akropolis'teki Ticaret Agorası'na doğru batıya yönelerek çıkan dar bir merdivenli yolun batısında yer almaktadır. Yamaç Hamamı'nın kuzeyindeki kazılara 2012 yılında başlanmış ve aralıklarla 2017 yılına kadar devam edilmiştir[2]. Doğu-batı yönünde, ana kayanın kesilmesiyle oluşturulan yaklaşık 29,00 metre uzunluğundaki bir alanda, ortak duvarları kullanan, düzgün olamayan dikdörtgen plana sahip altı mekân saptanmıştır (Fig. 1). Bu mekanlardan işlik olarak kullanılan en doğudaki mekânın üzerine ikinci evrede dairesel planlı bir kireç ocağı, üçüncü ve son evresinde ise işlevi tam olarak kesinleşmemiş dinlendirme havuzları tespit edilmiştir. Dükkanlar ve işlik, güneyde 810,30 ila 810,60 metre kotunda, yaklaşık 2,00 metre genişliğinde kireç taşı plakalar ile kaplı bir yola açılmaktadır. İlk evresi bir yangın tabakası ile sona eren bu alandaki mekânlarda sikkeler dışında; taş terazi ağırlıkları, bronz figürinler, adak sunakları, adak steli ve bir altar tablası, çok sayıda maden (bronz, kurşun) buluntularla birlikte *in situ* depolama kapları ele geçmiştir.

Önemli buluntu gruplarını içeren Yamaç Hamamı'nın kuzeyindeki mekânlardan toplam yetmiş yedi adet sikke ele geçmiştir. Bu sikkelerden okunabilen altmış yedi sikke MÖ 4. yüzyıl ile MS 4. yüzyıl aralığına tarihlendirilmektedir. Yetmiş yedi sikkeden on adedi ise yoğun korozyon nedeniyle tanımlanamamaktadır. Ele geçen sikkelerin materyal dağılımı da şöyledir: altısı gümüş, on dokuzu antoniniani ve elli ikisi bronzdur. Bu sikkeler öncelikle bir değerlendirme ve son kısımda da bir katalog ile okuyucuya sunulmuştur.

Helenistik Dönem Krallık Sikkeleri

Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde yapılan kazılarda üç adet Makedonia, bir adet Ptolemaios ve bir adet Seleukos Krallığı olmak üzere Helenistik Dönem'e tarihlenen toplam beş adet bronz sikke ele geçmiştir. Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde üç örneği bulunan Makedonia Krallığı (Kat. No. 1-3), kentte 1971-2000 yılları arasında ele geçen sikkeler içerisinde toplam on sekiz adet bronz örnek ile temsil edilmektedir[3]. Bu sikkelerden sekiz adeti ve Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen iki adeti Herakles başı/yay ve Herakles sopası tipi olup geçmiş yıllarda ele geçen on adet ile Yamaç Hamamı'nın kuzeyinden bir adet sikke ise kalkan/miğfer tipini oluşturmaktadır. Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen sikkelerin arka yüzlerindeki darphane işaretinin okunamaması nedeniyle darphaneleri kesin olarak belirlenememiştir. 1971-2000 yılları arasında ele geçen sikkeler içerisinde de üç Makedonia, bir Tarsus, iki Mylassa/Miletos darphanesi işaretli ve on iki adet darphanesi saptanamayan örnek bulunmaktadır. Her yerde

1 Yamaç Hamamı'ndaki kazı çalışmaları 1985 yıllında yürütülmüştür, Yamaç Hamamı hakkında bk. Bayburtluoğlu 1986, 96-98; Bayburtluoğlu 2003, 132-134.

2 Alanda yapılan çalışmalar hakkında bk. Tekinalp-Gerçek 2014, 22; Tekinalp–Sancaktar–Seviç 2018, 15-16.

3 Tek 2000, 305-6, Kat. No. 753-773.

geçerli olan ve talep gören gümüş tetradrahmi ve drahmiler geniş bir coğrafyada el değiştirerek dağılım gösterirken, bronz sikkelerin dağılımı basıldıkları darphanelerin hizmet ettikleri merkezlerle sınırlı olmalıdır. Fethiye Müzesi koleksiyonundaki örnekler içerisinde özellikle Batı Anadolu'daki darphaneler yoğunluk göstermektedir[4]. Bu bağlamda darphanesi belirlenemeyen Arykanda buluntularının da yakın darphanelerle ilişkili olduğu düşünülebilir.

Ptolemaios Krallığı, Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen I. Ptolemaios Soter'e ait bir adet bronz sikke ile temsil edilmektedir (Kat. No. 4). 1971-2000 yılları arasında ele geçen sikkeler içerisinde ise üç adet bronz örnek yer almaktadır[5]. Arykanda'da 1971 yılından günümüze kadar yapılan kazılarda Lykia Bölgesi'ndeki hâkimiyeti uzun süren Ptolemaios Krallığına ait[6] az sayıda sikke ele geçmiştir[7]. Lykia Bölgesi'ndeki Ptolemaios hâkimiyetinin Milyas Bölgesi'nden öteye geçmemiş olması ve Milyas'ın bir sınır oluşturduğu kabul edilmektedir[8]. Ptolemaioslar Dönemi'ne ait az sayıdaki sikke ve Mısır kökenli küçük buluntulardan kentteki Ptolemaios hâkimiyetine dair bir şey söylemek şimdilik güç olsa da kentin Akropolisindeki kazıların devam etmesiyle gelecekte daha kesin verilere ulaşılabilecektir.

Seleukos Krallığı, Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde bir örnek ile temsil edilirken (Kat. No. 5) 1971-2000 yılları arasında bu döneme ait toplam on beş sikke ele geçmiştir[9]. Kentteki Seleukos Krallığı'na ait sikkeler içerisinde en yoğun temsil edilen tipte; ön yüzde Apollon başı ve arka yüzde Apollon ayakta, sola dönük, sağdaki tripota kolunu yaslamaktadır. Bu tip III. Antiokhos Dönemi'ne ve Sardis Darphanesi'ne atfedilmektedir[10]. III. Antiokhos MÖ 197/6 yılında Lykia Bölgesi'ni ele geçirmiş ancak MÖ 190 yılında Antiokhos'un Magnesia Savaşı'nda yenilmesiyle Roma'nın egemenliği altında kalan bölge MÖ 188/187'de Rhodos'a verilmiştir. III. Antiokhos'un Lykia Bölgesi'nde kısa süren hakimiyetine rağmen Arykanda'da ele geçen sikkelerin yoğunluğu dikkat çekicidir. Ayrıca kentte ele geçen ve askeri bir sympolitia anlaşması olan yazıt, Suriye'de askerlik yapan Arykanda ve Tragallassos halkının birbirlerine yardım ettikleri ve III. Antiokhos'un yardımlarından birlikte faydalandıklarını aktarması açısından da önemli bir yere sahiptir[11]. Seleukos Krallığı sikkeleri ve söz konusu yazıtın dışında Arykanda'da ele geçen kent sikkeleri ve epigrafik verilere bakıldığında kentte Daphne adında bir *phyle* ve Apollon Daphneus kültü kurulduğu[12], yeni bir yazıt ile de kentin teritoryasında Seleukos Krallığı ile ilişkili Zeus Nikephoros kültünün varlığı saptanmıştır[13]. Kentte Ptolemaios Krallığı'na göre

4 Tek 2000, 81.

5 Tek 2000, 305-6, Kat. No. 774-776. Ayrıca bk. CPE, n. B190; B436.

6 Patara kenti Tepecik mevkiinde 2018 yılı kazılarında kurşun plakaya sarılı on dokuz adet altın sikkeden oluşan Ptolemaios definesi ele geçmiştir. Bölgedeki Ptolemaios hakimiyetine dair oldukça önemli bir yere sahip olan bu define hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Dündar-Lenger 2022, 201-217.

7 Ömer Tatar tarafından tamamlanan *Nümismatik Veriler Işığında Lykia Bölgesi'nde Ptolemaios Egemenliği* başlıklı doktora tezi, bölgedeki Ptolemaios egemenliğini epigrafik ve nümismatik verilerle ele alan önemli bir çalışmadır (Tatar 2022).

8 Akşit 1971, 49.

9 Tek 2000, 305-6, Kat. No. 777-791. Ayrıca bk. SC, n. 983.

10 Newell 1941, 264, No. 1435-1438, Lev. LIX, 9-15; SC, 375-376.

11 Şahin 1994, 1-6.

12 Şahin 1994, 38-39; Tek 2000, 88, 118.

13 Wörrle 1996, 153-160.

Seleukos Krallığı'na ilişkin verilerin daha yoğun olması Arykanda halkının Suriye'de askerlik yapması ile ilişkili olmalıdır.

Yunan ve Roma Şehir Sikkeleri

Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde tanımlanabilen toplam yirmi bir adet Yunan ve Roma şehir sikkesi ele geçmiştir. Bu sikkeler, Rhodos (Karia), Hierapolis (Phrygia), Arykanda ve Podalia (Lykia), Attaleia ve Perge (Pamphylia), Termessos Maior (Pisidia) darplarından oluşmaktadır. Sikkeleri temsil edilen kentlere bakıldığında aynı bölge ve komşu bölge kentleri dikkat çekmektedir. Lykia'nın batısındaki Karia Bölgesi kentlerinden Rhodos darbı biri gümüş diğeri bronz olan iki adet sikke bulunmaktadır. Bu iki sikkeden iyi korunmuş durumda olanı yak. MÖ 170-150 yıllarına tarihlenen gümüş sikkedir ve arka yüzünde magistrat adı "ΔΕΞΑΓΟΡΑΣ" olarak okunabilmektedir (Kat. No. 6)[14]. Bölgenin MÖ 188/187'de Rhodos'a verilmesinin ardından Lykialılar'ın Rhodos yönetimine karşı çıkma mücadeleleriyle bölge MÖ 168/167 yılında Roma Senatosu tarafından bağımsız ilan edilmiş ve bölge Lykia Birliği tarafından yönetilmeye başlamıştır[15]. Bu döneme ait kentte ele geçen buluntulardaki yoğunluk da ticaret hayatının canlı olduğunu düşündürmektedir[16]. Ayrıca kentin akropolisinde yer alan, inşası MÖ 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başına tarihlendirilen Helios Tapınağı ve kültü[17], Arykanda'nın Rhodos ile kültürel olarak ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Kentte önemli bir yere sahip olan hem Helios kültü hem de ticaret ile ilişkili buluntuların yoğunluğuna rağmen 1971 yılından günümüze kadar ele geçen Rhodos sikkeleri oldukça düşük bir orana sahiptir[18].

Karia Bölgesi'nden sonra Phrygia Bölgesi'ndeki Hierapolis antik kentine ait bir adet MS 2. veya erken 3. yüzyıla (yak. 100-218) tarihlendirilen ve ön yüzünde Asklepios'un defne çelenkli büstü, arka yüzünde Nemesis tasviri bulunan bronz sikke yer almaktadır (Kat. No. 8). Bu örnek dışında kentte 1988 yılında Ticaret Agorası yedinci dükkanında yapılan çalışmalarda da bir adet bronz sikke ele geçmiştir[19]. MS 2. yüzyıla tarihlenen bu sikkenin ön yüzünde Lairbenos büstü, arka yüzünde de Apollon Kithrodos yer almaktadır. Phrygia Bölgesi'ndeki Hierapolis antik kentine ait sikkeler, Arykanda'da 1971 yılından günümüze kadar yapılan çalışmalarla toplam iki örnek ile temsil edilmektedir.

Phrygia Bölgesi'nden sonra Lykia Bölgesi'ne ait toplam on üç adet sikke içinden ilki Zemuri Beyi Perikle'ye ait MÖ 382-360 yıllarına tarihlenen bir bronz sikkedir. Sikkenin ön yüzünde Pan? başı ve arka yüzünde triskeles tasviri bulunmaktadır (Kat. No. 9). Bu sikkenin ön yüzündeki başın cepheden mi profilden mi olduğu korozyon nedeniyle tam anlaşılamasa da cepheden olduğunu varsaymak daha doğru olacaktır. Ancak literatürde Perikle'ye ait bronz sikkelerin ön

14 Magistrat adı için bk. Jenkins 1989, 107, Grup B, No. 39. Ancak sözü edilen Magistrat adı Ashton'ın yayınında yer almamaktadır (2001, 79-115).

15 Arykanda'nın Lykia Birliği'nde tek oyla temsil edildiği bilinmektedir. Lykia birliği ve oyları için bk. Strab. XIV. III, 3, C 665; Larsen 1956, 151-169; Behrwald 2000; Schuller 2016, 46-59.

16 Kentin akropolisinde ele geçen Rhodos üretimi cam boncuklar için bk. Tek 2013, 213.

17 Kentte epigrafik buluntuların yanı sıra Helios kültünü destekleyen en önemli veri, Rhodoslu Pindaros'un takipçisi olan şairlerden birine ait (MÖ 2. yüzyıl) bir epigramdır (Schol. Pind. Ol. VII 35b). Helios Tapınağı ve Kültü hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Sancaktar 2019, 24-55, 63-79.

18 1971-2000 yılları arasında kentte ele geçen Rhodos sikkeleri için bk. Tek 2002, 309-10, Kat. No. 795-807.

19 Tek 2002, 318, Kat. No. 918.

yüzünde tasvir edilen Pan başı betimleri cepheden değil profilden resmedilmiştir. Bilinen bronz örneklerde henüz cepheden başa rastlanmamıştır. Arykanda antik kenti bütününde 1971-2000 yılları arasında ele geçen sikkeler içinde Perikle'ye ait toplam on yedi adet bronz örnek bulunmaktadır. Bu örneklerden on biri, Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen örnekle aynı olup ön yüzde tasvir edilen başın verilişi farklılık göstermektedir[20]. Diğer altı örnekte ise ön yüzde sağa doğru zıplayan keçi protomu ve arka yüzde triskeles tasvirleri yer almaktadır[21]. Arykanda kentinde toplam on sekiz örnek ile temsil edilen Zemuri Beyi Perikle sikkeleri hem bölgede hem de Anadolu'da basılan ilk bronz darplar olması açısından önemli bir yere sahiptir[22]. Ön yüzlerinde Pan başı ve zıplayan keçi protomu olarak iki farklı tipin kullanıldığı Perikle'ye ait bronz sikkeler bölgede Dynastik Dönem'e dair en çok bilinen örneklerdir. Bu sikkelerin arka yüzünde yer alan triskeles tasviri de bölgedeki Dynastik darplarda bir nevi ortak sembol olarak kullanılmış gibidir[23].

Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen Lykia Bölgesi'ne ait on üç sikkeden sekiz adeti Lykia Birlik darplarıdır. Bu sikkelerden Periyot II bölge gümüşlerinden bir, Periyot III şehir bronzlarından dört, Periyot IV bölge gümüşlerinden bir ve Periyot V bronzlarından iki adet bulunmaktadır. Periyot II gümüşleri[24] grubunda yer alan Phaselis kentine ait arka yüzünde "ΦΑΣΗΛΙ" lejantlı sikke (Kat. No. 10), pseudo-birlik olarak adlandırılan örneklerdendir[25]. Bu örnekler kentin korsanlarla olan ilişkileri nedeniyle birlikten ayrıldıktan sonra Lykia lejantı yerine aynı tipte darp ettiği otonom sikkelerdir. Dört örnekle temsil edilen Periyot III şehir bronzları[26], Periyot II bölge gümüşleri gibi benzer tipte "ΛΥΚΙΩΝ" yazısı ile birlikte ancak şehir kısaltmalarının eklendiği darplardır[27] (Kat. No. 11-14). Bir örnekle temsil edilen Periyot IV bölge gümüşleri[28], Kragos (Akdağ) ve Masikytos (Bey Dağları) olarak adlandırılan iki bölge etnikleri ile beraber Kragos'ta Ksanthos, Tlos, Telmessos ve Masikytos'ta Myra kentlerinin kendi adlarına darp ettikleri sikkelerdir[29]. Arykanda Yamaç Hamamı buluntusu, Periyot IV'ün MÖ 48-43 Iulius Caesar Dönemi'ne tarihlendirilen seri 1 Kragos örneğini temsil etmektedir

20 1971-2000 yılları arasında ele geçen on bir örnekte baş profilden tasvir edilmiştir. Bk. Tek 2002, 278-9, Kat. No. 2-12).

21 Tek 2002, 278, Kat. No. 13-18.

22 Tek 2002,278-279, Kat. No. 2-18.

23 Bölgedeki triskeles tasvirleri için bk. Bulut 2004, 15-68.

24 Periyot II Gümüşleri için bk. Troxell 1982, 25-98.

25 Periyot II olarak sınıflandırılan gruptan 1971-2000 yılları arasında Arykanda'da yapılan çalışmalarda toplam beş adet sikke ele geçmiş ancak yukarıda ele alınan Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen sikke tipinden daha önce tespit edilmemiştir. Bk. Tek 2002, Kat. No. 165-169.

26 Periyot III şehir bronzları için bk. Troxell 1982, 99-110. Periyot III olarak sınıflandırılan gruptan 1971-2000 yılları arasında Arykanda'da yapılan çalışmalarda toplam dört yüz altmış yedi adet sikke ele geçmiştir. Bk. Tek 2002, Kat. No. 170-637.

27 Troxell 1982, 105.

28 Bk. Troxell 1982, 111-184.

29 Troxell 1982, 114-115.

(Kat No. 15)[30]. Bu grupta son olarak Periyot V[31], Yamaç Hamamı Kuzeyi buluntuları içerisinde C serisi Kragos ve G serisi Kragos örnekleri ile temsil edilmektedir (Kat. No. 16-17)[32].

Lykia Bölgesi'ne ait sikkelerden üç adeti Arykanda kentine ait darplardır. Bunlardan ilki MÖ 2. yüzyıl sonu ile 1. yüzyıl başlarına tarihlenen ve ön yüzünde ışın taçlı Helios başı, arka yüzünde de Apollon Daphneus tasviri ve "AP" monogramı bulunan sikkedir (Kat. No. 18)[33]. Ön yüzde tasvir edilen Helios başı, bazı yayınlarda Sozon[34] olarak tanımlanmıştır[35]. Sozon'a dair kentte 1971 yılından günümüze kadar yapılan kazılarda epigrafik ve arkeolojik herhangi bir veri tespit edilmemiştir. Güneş tanrısı Helios'a ilişkin ise kentte epigrafik, arkeolojik ve antik kaynak verileri mevcuttur[36]. Özellikle Rhodoslu Pindaros'un takipçisi olan şairlerden birine ait bir epigramda Arykanda'daki Helios Tapınağı ve kültünden söz edilmektedir[37]. MÖ 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başına tarihlendirilen tapınak[38] ve tüm veriler göz önünde bulundurulduğunda, sikke üzerindeki tasvirin Helios olması daha mümkündür. Ön yüzünde Helios başı betimli bu sikkelerin arka yüzündeki tasvir Apollon Daphneus olarak tanımlanmıştır[39]. Kentte ele geçen ve Geç Hellenistik Dönem'e tarihlenen bir yazıta göre kent teritoryumunda Daphniai adında bir phyle ve Apollon Daphneus kültünün kurulduğu bilinmektedir[40]. Seleukos Krallığı'nın bölgeye hâkim olduğu dönemde kente girdiği düşünülen kült ile bağlantılı olarak kentin söz konusu otonom sikkelerinin arka yüzündeki Apollon da bu kült ile ilişkilendirilmektedir. Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen Arykanda darplarından ikisi ise Roma İmparatoru III. Gordianus Dönemi'nde (MS 238-244) basılan sikkelerdir. Ön yüzünde imparatorun defne çelenkli büstü tasvir edilen bu sikkelerin arka yüzünde "APYKAN-δ-EωN" lejantı ile birlikte birinde dörtnala giden at üzerinde Helios[41] (Kat. No. 19) ve diğerinde askerî giysili ve miğferli Ares (Kat. No. 20) tasviri yer almaktadır.

30 Periyot IV olarak sınıflandırılan gruptan 1971-2000 yılları arasında Arykanda'da yapılan çalışmalarda toplam doksan altı adet sikke ele geçmiştir. Bk. Tek 2002, Kat. No. 166-169; Tek 2002, Kat. No. 656-752.

31 Bk. Troxell 1982, 185-225.

32 Periyot V olarak sınıflandırılan gruptan 1971-2000 yılları arasında Arykanda'da yapılan çalışmalarda toplam on yedi adet sikke ele geçmiştir. Tek 2002, Kat. No. 166-169; Tek 2002, Kat. No. 638-655.

33 Kentin bu otonom darbı, 1971-2000 yılları arasında ele geçen sikkeler içerisinde kırk yedi adet örnek ile temsil edilmektedir. Bk, Tek 2002, 280-282, Kat. No. 31-78.

34 Her şeyi gören ve duyan olarak Anadolulu bir güneş tanrısı olan Sozon için bk. Weinreich 1927, 1248-1255; Delemen 1993, 37; Cremer 1997, 1148; Karayaka 2007, 65-66; Tek-Sancaktar 2020, 323-324.

35 Weinreich 1927, 1250; SNG Cop. Lycia, No. 47-49; SNG v. Aul. Lykien, No. 4273-4274; Frei 1990, 1827.

36 Helios Kültü'ne dair tüm veriler için bk. Sancaktar 2019, 63-79; Tek-Sancaktar 2020, 311-341.

37 Schol. Pind. *Ol.* VII 35b. Epigramın çevirisi için bk. Sancaktar 2019, 53-54.

38 Helios Tapınağı ve mimarisi hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Sancaktar 2019, 24-55.

39 Tek 2002, 35, 281-282, Kat. No. 31-78; Tek 2006, 776.

40 Şahin 1994, 38-39.

41 Sikke üzerindeki tasvir ile benzer bir bronz figürin, Arykanda'da 2002 yılı kazılarında ele geçmiştir bk. Sancaktar 2019, Kat. No. F1, Levha 65. Söz konusu figürinde ve Arykanda'nın III. Gordianus Dönemi'nde darp edilen sikkelerinin arka yüzlerinde yer alan süvari tasvirlerinde doğulu bir anlayış ile vurgulanan etrafı ışınlarla çevrili Phryg başlığı dikkat çekicidir. Sikkeler üzerindeki süvari tasviri ve süvari figürini kentteki Helios-Mithras özdeşliğini düşündürmektedir. Bu konu hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Sancaktar 2019, 78-79; Tek-Sancaktar 2020, 323, dp. 71.

Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen sikkelerden bir adeti Podalia kentinde Roma İmparatoru III. Gordianus'un (MS 238-244) eşi Tranquillina (Augusta) adına basılan sikkedir[42]. Ön yüzünde imparatoriçenin büstü ve arka yüzünde Arykanda örneği ile benzer askerî giysili ve miğferli Ares tasvir edilmiştir (Kat. No. 21).

Lykia Bölgesi, İmparator Claudius Dönemi'nde, (MS 43) Roma tarafından ilhak edilerek otonomisini kaybetmiştir[43]. Roma İmparatorluğunun kontrolündeki bir eyalet statüsünde olduğu dönemde, bölgeyi etkileyecek ölçüde iki büyük deprem meydana gelmiştir[44]. MS 141 yılındaki ilk depremde hasar gören kentlerdeki yapılar, Rhodiapolis'li bir zengin olan Opramoas'ın yardımlarıyla kısa sürede onarılmıştır[45]. İkinci büyük deprem ise MS 5 Ağustos 240 tarihinde meydana gelmiştir ve yarattığı etki ilki kadar kolay atlatılamamıştır. Çünkü depremin meydana getirdiği hasara, dönemin askerî başarısızlıkları ve yönetimdeki sorunların da eklenmesi Roma kadar eyaletleri de olumsuz etkilemiştir. Özellikle depremde tahrip olan yapıların onarılması için İmparator III. Gordianus tarafından Bölgedeki kentlere sikke darp etme yetkisi verilerek, ekonomik sıkıntılar çözümlenmeye çalışılmış olmalıdır[46]. Lykia'daki kentler, Roma İmparatorluk Dönemi'nde İmparator III. Gordianus Dönemi dışında kendi adlarına sikke darp etmeyen Anadolu'daki tek bölgedir. Ancak Lykia Bölgesi'nin komşuları olan Karia, Pamphylia ve Pisidia eyaletlerininse oldukça zengin bir sikke repertuarına sahip olası dikkati çekicidir.

Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde Pamphylia Bölgesi Attaleia ve Perge kentlerine ait birer adet sikke ele geçmiştir. Attaleia sikkesi, Marcus Aurelius Dönemi'ne (161-180) ait bir darp olup imparatorun ön yüzde tasvir edilen büstü ile kullanılan arka yüz tipine literatürde rastlanmamıştır (Kat. No. 22)[47]. Perge'ye ait sikke ise İmparator III. Gordianus'un (238-244) eşi Trnquillia (Augusta) adına basılan Perge ile Side ittifakı darbıdır (Kat. No. 23). Arykanda'da 1971 yılından günümüze kadar yapılan çalışmalarda bu tip bir sikke ele geçmemiş olup bunlar ilk örneklerdir[48].

Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde yapılan çalışmalarda Pisidia Bölgesi kentlerinden Termessos Maior'a ait üç sikke ele geçmiştir. Bu sikkelerden ikisinin ön yüzünde Zeus'un defne çelenkli başı ve üçüncüsünün ön yüzünde de Solymos'un miğferli ve zırhlı büstü yer almaktadır.

42 Tek 2020, 494, Kat. No. 18. Akropolis'te 2018 yılında yapılan çalışmalarda aynı tipten bir sikke daha ele geçmiştir.

43 Bennett 2011, 119-136; İplikçioğlu 2016, 62-64.

44 Depremler için bk. Ergin-Güçlü-Uz 1967; Duggan 2004, 123-164; Duggan 2005, 357-398; Softa-Turan-Sözbilir 2018, 51-74.

45 Arykanda Kenti'ne bu onarım için 10.000 denarius bağışlamıştır. Akdoğu Arca 2002, 86-87; Hellenkemper-Hild 2004, 457-458.

46 Sikke basma yetkisinin verilmesiyle Arykanda'nın III. Gordianus ve Tranquillina adına darp ettiği sikkeler için b.: SNG v. Aul. Lykien, No. 4276-4279; Hans v. Aul. Lykien, No. 26-51; Tek 2002, 324-325, Kat. No. 960-971; Tek 2005, 947-957.

47 1971-2000 yılları arasında Attaleia kentine ait biri Helenistik ve üçü Roma Dönemi'ne ait olan toplam dört örnek bulunmaktadır. Bk. Tek 2009, 348, Kat. No. 4-7.

48 1971-2000 yılları arasında Perge kentine ait dokuzu Helenistik ve sekiz adeti Roma Dönemi'ne ait olan toplam on yedi örnek bulunmaktadır, Bk. Tek 2009, 349-350, Kat. No. 9-25. Ancak bu çalışmada yer alan örnek, 1971-2000 yılları arasında ele geçen on yedi örnek içerisinde temsil edilmemektedir.

Zeus'un defne çelenkli başının tasvir edildiği sikkelerden ilkinin arka yüzünde sola koşan at ve diğerinin arka yüzünde ise at protomu ve altta şimşek demeti tasvir edilmiştir (Kat. 24-25). Miğferli ve zırhlı tasvir edilen Solymos büstlü sikkenin arka yüzünde de Solymos ayakta betimlenmiştir.

Arykanda'da ve Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen Yunan ve Roma şehir sikkeleri içerisinde temsil edilen darphanelere bakıldığında genellikle kentin kara yolları ile bağlantılı olduğu komşu bölgelerdeki kentlerin sikkelerinin daha yoğun olduğu görülmektedir (Fig. 2). Bu da kentin yakın çevresindeki kentler ile daha yoğun ticari ilişkileri olduğuna işaret etmektedir.

Roma İmparatorluk Sikkeleri

Yamaç Hamamı kuzeyinde yapılan çalışmalarda Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen yirmi yedi adet sikke ele geçmiştir. Bu sikkeler içinde İmparator Vespasianus'a (68-79) ait biri gümüş biri bronz olan iki adet, Traianus'a (98-117) ait bir adet gümüş, Hadrianus'a (117-138) ait iki adet bronz, Antoninus Pius'a (138-161) ait iki adet bronz, Marcus Aurelius'a (161-180) ait bir adet bronz, Severus Alexander'ın (222-235) Annesi Iulia Mamaea'ya ait bir adet bronz, III. Gordianus'a (238-244) ait iki adet bronz, I. Philippus'a (Arab) (244-249) ait bir adet antoninianus, Traianus Decius'a (249-251) ait iki adet antoniniani, Trebonianus Gallus'a (251-253) ait bir adet sestertius, I. Valerianus'a (253-260) ait bir adet antoninianus, Gallienus'a (253-268) ait sekiz adet antoniniani, Gallienus'un eşi Cornelia Salonina'ya ait bir adet antoninianus, Claudius Gothicus'a (268-270) ait beş adet antoniniani, Quintillus'a (MS 270) ait bir adet antoninianus ve Probus'a (276-282) ait bir adet antoninianus bulunmaktadır. 3. yüzyıl ortalarından itibaren başlayan ekonomik kriz ile 3. yüzyılın ikinci yarısında dolaşıma giren ve gümüş oranı oldukça düşürülerek değer kaybeden antoninianus, dolaşımdaki ana para birimi olmuştur. Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen buluntular içerisinde bu birim on dokuz adet sikke ile temsil edilmektedir[49].

Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde ele geçen toplam yetmiş yedi sikkeden elli dokuzu tanımlanabilmiş, sekiz adet sikkenin dönemi, kenti veya imparatoru belirlenememiş ve on sikke ise yoğun korozyon nedeniyle hiç tanımlanamamıştır. Tanımlanabilen sikkeler içerisinde Roma İmparatorluk darplarında Gallienus Dönemi en yoğun temsil edilirken, yapıların yangın katmanına işaret eden son sikke ise Probus Dönemi'ne ait bir darptır (Fig. 3).

49 Ayrıca İmparator I. Theodosius'a (379-395) ait bir adet Æ4 biriminde sikke bulunmaktadır (Kat. No. 59). Bu sikke yüzeye yakın kotta ele geçtiği için alanın tarihsel süreci ile ilişkilendirmek için yeterli bir kanıt değildir.

Sonuç

İmparator Aurelianus Dönemi'nde Isaurialı Lydius/Palfuerius, Pisidia Bölgesi'nin önemli kentlerinden biri olan Kremna'yı kuşatarak zaptetmiş ve uzun bir süre elinde tutmuştur[50]. Bu saldırı aynı zamanda Lykia Bölgesi'nin doğusunu da etkilemiştir. İmparator Aurelianus 274 yılında Kremna kentini kuşatmış, daha sonra da İmparator Tacitus, Perge kentini karargâh olarak seçmiş ve İmparator Probus da Doğu Lykia'nın güvenliğini sağlamak çin askerî önlemler almıştır[51]. Arykanda'da 1971-2021 yılları arasında kentin Akropolisinde yapılan kazılarla ele geçen sikke verilerine bakıldığında İmparator Probus Dönemi'nden itibaren belirgin bir kesinti göze çarpmaktadır[52]. Gerek Akropolis gerekse de Akropolisin hemen doğusundaki Yamaç Hamamı'nın kuzeyindeki çalışmalarda günümüze kadar Probus Dönemi (276-282) sonrasına tarihlenen sikke ele geçmemiştir.

Akropolisin doğusunu sınırlayan sur içinde ve sur dışında yapılan çalışmalarda da ele geçen sikkeler en geç Probus Dönemi'ni yansıtmakta olup bu veriler tahribat katmanı ile örtüşmektedir. Özellikle Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde kazılarda yoğun yangın tabakaları saptanmıştır. İmparator Probus Dönemi sikke verilerindeki kesinti ve tahribat katmanları, kentin Akropolisinin 278 yılında saldırıya uğrayarak tahrip edildiğine işaret etmektedir. İmparator Probus Dönemi'nde 278 yılında Isaurialılar'ın Lykia'ya saldırmaları bölge genelinde yaklaşık bir yıl süren sıkıntılı bir sürece neden olmuştur[53]. Bu dönemde *praetoria* subayı olan Marcus Aurelius Ursio ve *praefectus praetorio* Ulpius Silvinus'un ayaklanmayı bastırak üzere bölgede görevlendirilmeleri ve hassa alayının bölgeye sevk edilmiş olması Isaurialılar'ın Lykia'da neden olduğu sorunların büyüklüğüne işaret etmektedir. Marcus Aurelius Ursio, Arykanda kenti tarafından onurlandırıldığı yazıtta "kentin hamisi ve velinimeti" olarak anılmaktadır[54]. Kentte ele geçen bu yazıt, Isaurialılar'ın saldırılarının Arykanda'yı da etkilediğini göstermesi açısından önemlidir. Bu bağlamda kentin Akropolisinde sur içinde ve sur dışındaki Yamaç Hamamı'nın kuzeyinde tespit edilen yangın tabakaları da söz konusu dönemde Isaurialılar'ın saldırıları ile bağlantılı olmalıdır.

MS 3. yüzyılın son çeyreğinde yaşanan bu olaylar sırasında Arykanda Akropolisinin ve yakın çevresinin önemli bir bölümünün çıkan yangınlar ile tahrip olduğu, geleneksel konut alanının yavaş yavaş terk edilerek kentin güneyinde daha alt kottaki teraslara taşındığı anlaşılmaktadır.

50 Akşit 1970, 186.

51 Mitchell 2009, 159- 161.

52 Kentin Akropolisinde sur içinde ve dışında İmparator Probus Dönemi'nde darp edilen toplam dört adet sikke bulunmaktadır.

53 İplikçioğlu 2016, 67.

54 Öztürk 2006, 177.

KATALOG

Hellenistik Dönem

Macedonia Krallığı

III. Alexander

MÖ 336-323

Ö/ Aslan postlu Herakles başı, sağa dönük.

A/ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ; üstte ok ve sadak, altta Herakles'in sopası.

Price 1991, No. 268, 272-273, 277-278, 280-281, 283-287, 289-293, 301, 307-308, 311-314

1* Æ 5,85gr 18,6mm 12h Buluntu Yeri: YHK 5 Kot: 812,85 X: 3,70 Y: 5,20 Sr 2513 Kazı Env. No: Ary 2013-2517

2* Æ 5,40gr 18,8mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,25 X: 3,00 Y: 1,40 Sr 180 Kazı Env. No: Ary 2017-186

Sardeis veya Belirsiz Batı Küçük Asya

yak. MÖ 334-310

Ö/ Ortasında ¾ sağa dönük Herakles başı yer alan Makedon kalkanı.

A/ B-[A]; miğfer.

Price 1991, No. 2546 (Sardeis *yak.* MÖ 334-323); 2801-5; 2808 (Belirsiz Batı Küçük Asya, yak. MÖ 323-310).

3* Æ 3,64gr 16,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,49 X: 4,28 Y: 7,52 Sr 10657 Kazı Env. No: Ary 2012-10683

Ptolemaios Krallığı

I. Ptolemaios Soter

Palai Paphos

MÖ 294 Sonrası

Ö/ Poloslu Aphrodite başı, sağa dönük.

A/ Lejant okunaksız; şimşek demeti üzerinde sola dönük duran, kanatları kapalı kartal; sembol/monogram okunmuyor.

Svoronos 1904-1908, No. 75-77; CPE, No. B126; B128-30.

4* Æ 7,90gr 21,8mm 12h Buluntu Yeri: YHK 4 Kod: 812,07 X: 4,10 Y: 2,70 Sr 2109 Kazı Env. No: Ary 2013-2113

Seleukos Krallığı

III. Antiokhos

Sardeis MÖ 190 civarı?

Ö/Apollon başı, sağa dönük.

A/ Apollon ayakta, sola dönük, çıplak, sol kolu ile sağındaki tripota yaslanmakta ve sağ elinde yay tutmakta.

5* Æ 4,38gr 16,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,30 X: 2,64 Y: 5,230 Sr 10724 Kazı Env. No: Ary 2012-10744

Yunan ve Roma Şehir Sikkeleri

Karia Bölgesi

Rhodos

yak. MÖ 170-150, B Grubu

Hemidrahmi

Ö/ Işın taçlı Helios başı, 3/4 cepheden.

A/ Rhodos Gülü, quadratum incusum içinde; sağ ve sol alanda P-O; üstte magistrat adı, ΔΕΞΑΓΟΡΑΣ; sol altta üzüm salkımı.

SNG Finland I, No. 647; Jenkins 1989, 107, Grup B No. 39.

6* AR 1,24gr 12,1mm 12h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 811,62 X: 3,16 Y: 1,40 Kazı Env. No: Ary 2013-57

Ö/ Şua taçlı Helios başı, cepheden.

A/ Rhodos gülü.

7 Æ 2,07gr 15,1mm 2h Buluntu Yeri: YHK 4b Kot: 812,07 X: 3,80 Y: 1,60 Sr 2103 Kazı Env. No: Ary 2013-2108

Phrygia Bölgesi

Hierapolis

'Pseudo-autonomous' – MS 2. veya Erken 3. yüzyıl (*yak.* 100-218)

Ö/ Asklepios'un defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa dönük; sağda yılanlı asa.

A/ IεPAΠoΛEITΩN; Nemesis ayakta, sola dönük, sağ eliyle khitonunu omuz üzerinden çekiştirmekte.

RPC IV.2, No. 203.

8* Æ 3,94gr 19,2mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 810,57 X: 5,00 Y: 5,20 Sr 8607 Kazı Env. No: Ary 2012-8616

Lykia Bölgesi

Zemuri Beyi Perikle (MÖ 382-360)

Ö/ Pan ? başı, cepheden.

A/ [ΠΙ] - P[e] - [K]Λ; Triskeles.

Weber III, No. 7244-5, Pl. 259; SNG v. Aul. Lykien, No. 4257-8; SNG Cop. Lycia, No. 34-7; SNG Finland II, No. 502-3; Tek 2002, 278, No. 2-12.

9* Æ 1,99gr 12,8mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 810,50 X: 2,70 Y: 2,73 Sr 7000 Kazı Env. No: Ary 2015-7013

Lykia Birliği

Periyot II (Bölge Gümüşleri)

2. Seri (MÖ 88-84?)

Pseudo-Birlik

Phaselis

Ö/ Apollon'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ ΦΑΣΗΛΙ; Quadratum incusum içinde kithara; sağ altta meşale ve sol altta şimşek demeti.

Troxell 1982, No. 53 (10 örnek).

10* AR 2,24gr 14,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 811,14 X: 1,36 Y: 3,17 Kazı Env. No: Ary 2013-59

Periyot III (Şehir Bronzları-MÖ yak. 100/80-yak. 31)

Ö/ ΛΥΚΙΩΝ; Apollon'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ Quadratum incusum içinde çapraz yay ve sadak; sadak sol üst köşeden sağ alt köşeye uzanmakta.

Troxell 1982, No. 62a.

11 Æ 1,62gr 10,5mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 811,76 X: 4,80 Y: 4,00 Sr 10524 Kazı Env. No: Ary 2012-10533

12 Æ 1,06gr 10,3mm 12h Buluntu Yeri: YHK 5 Kot: 813,38 X: 5,00 Y: 4,86 Kazı Env. No: Ary 2013-2526

13* Æ 1,00gr 09,3mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,32 X: 4,35 Y: 5,50 Sr 10724 Kazı Env. No: Ary 2012-10751

14 Æ 0,87gr 11,1mm 11h Buluntu Yeri: YHK 1b Doğusundaki Yol Yüzey Kazı Env. No: Ary 2013-4

Periyot IV (Bölge Gümüşleri)

1. Seri (MÖ 48/42)

Kragos

AR Hemidrahmi

Ö/ [Λ-Y]; Apollon'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ K-P; Quadratum incusum içinde kithara.

Troxell 1982, No. 84 (Cragus); RPC I, No. 3301a.

15* AR 1,46gr 15,3mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 810,66 X: 3,75 Y: 5,10 Sr 8558 Kazı Env. No: Ary 2012-8571

Periyot V Bronzları

C Serisi (MÖ c. 23-19/18?)

Kragos

Ö/ [Λ-Y]; Apollon'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ [K]-P; Çelenk içinde kithara.

Troxell 1982, No. 197 (1 örnek).

16 Æ 8,93gr 25,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1 Yüzey Kazı Env. No: Ary 2016-4

G Serisi (**c. MÖ 1. yüzyıl sonu-MS 43 Öncesi**)

Kragos

Ö/ K-P; Apollon'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ Λ-Y; Artemis'in başı, sağa dönük.

Troxell 1982, No. 223 (3 örnek); RPC I, No. 3332a.

17* Æ 4,35gr 20,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 4 Kot: 812,54 X: 2,67 Y: 5,17 Sr 2013 Kazı Env. No: Ary 2013-2018

Arykanda

MÖ 2. yüzyıl sonu-1. yüzyıl başı

Ö/ Helios başı, sağa dönük.

A/ Apollon Daphneus ayakta, sola dönük, çıplak, sol kolu ile sağındaki sütunceye yaslanmakta ve sağ elinde yay tutmakta; solda monogram, AP.

Svoronos 1903, 188, No. 79-80; SNG v. Aul. Lykien, No. 4273; SNG Cop. Lycia, No. 47-9; Tek 2002, 280-2, No. 31-85.

18* Æ 3,80gr 17,9mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 811,51 X: 3,90 Y: 3,70 Sr 7034 Kazı Env. No: Ary 2015-7035

III. Gordianus (238-244)

Ö/ [AYT KAI M ANT γOP]δIANOC CEB; İmparator Gordianus'un şua taçlı ve zırhlı büstü sağa dönük.

A/ APYKAN-δ-EωN; Dörtnala giden at üzerinde Helios, başında ışın taçlı Phryg başlığı, sağ elinde sopa tutmakta, arkasında uçuşan khlamys.

Hans v. Aul. Lykien, No. 29-37; SNG v. Aul. Lykien, No. 4279; RPC VII.2, No. Unassigned; ID 21596, 21601-2.

19* Æ 9,31gr 25,1mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,43 X: 2,50 Y: 6,55 Sr 10687 Kazı Env. No: Ary 2012-10715

Ö/ AY KAI M ANT γOPδIANOC CE; İmparator Gordianus'un defne çelenkli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ APYKAN-δEωN; Ares ayakta, miğferli başı sağa dönük, askeri giysili, sağ elinde mızrak tutmakta, sol eli kalkan üzerinde.

Hans v. Aul. Lykien, No. 43-44; RPC VII.2, No. Unassigned; ID 21598.

20* Æ 18,31gr 30,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,88 Yüzey Temizliği Kazı Env. No: Ary 2012-10771

Podalia

Tranquillina (Augusta) (III. Gordianus'un Eşi)

Ö/ CAB TPANKYΛΛEINA CE; Tranquillina'nın diademli ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ ΠΟΔΑΛΙ-ωTωN; Ares ayakta sağa dönük, askeri giysili ve miğferli, sağ elinde mızrak tutmakta, sol eli kalkan üzerinde.

Hans v. Aul. Lykien, No. 286; RPC VII.2, No. Unassigned; ID 21621.

21* Æ 22,13gr 31,8mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,41 X: 5,66 Y: 5,68 Sr 10657 Kazı Env. No: Ary 2012-10677

Pamphylia Bölgesi

Attaleia

Marcus Aurelius (161-180)

Ö/ AYT KAI M ANT AYP ANTΩNI[ ]; Marcus Aurelius'un defne çelenkli, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ AT TA-[ΛE]ΩN; Ayakta figür, sola dönük, sol elinde mızrak ve sağ elinde kozalak? gibi bir obje tutmakta.

22* Æ 6,72gr 25,7mm 6h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,43 X: 3,02 Y: 3,63 Sr 10724 Kazı Env. No: Ary 2012-10749

Perge

Perge ile Side İttifakı

Tranquillina (Augusta)

Ö/ CABEI TPAN-KYΛΛEINAN; İmparatoriçenin diademli ve drapeli büstü, sağa dönük; omuzlarında hilal.

A/ ΠΕΡΓΑΙ-ΩΝ CIΔHTΩN OMONOIA; Artemis ve Athena, cepheden, birbirlerine dönük, aralarındaki ateşi yanan sunağın üzerinde ellerini birleştirmekte; Artemis'in omzunda sadağı, başında hilal ve sol eli ile ok tutmakta; Athena kalkan ve mızrak tutmakta.

RPC VII.2, No. Unassigned, ID 21038.

23* Æ 13,06gr 26,6mm 12h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 811,49 X: 5,31 Y: 4,15 Kazı Env. No: Ary 2013-36

Pisidia Bölgesi

Termessos Maior

MÖ 71-36

Ö/ Zeus'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ TEP; sola doğru koşan at; üstte tarih okunmuyor.

SNG v. Aul. Pisidien, No. 5330-4; SNG cop. Pisidia, No. 291-9.

24* Æ 3,80gr 19,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 812,18 X: 5,20 Y: 4,13 Sr 2053 Kazı Env. No: Ary 2013-2058

Nero (54-68)

Yıl 130 (60)

Ö/ Zeus'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ API; at protomu; altta şimşek demeti.

RPC I, No. 3514

25* Æ 4,98gr 18,7mm 12h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 811,22 X: 3,55 Y: 2,19 Sr 37 Kazı Env. No: Ary 2013-45

MS 3. Yüzyıl

Ö/ TEP-MHC CEΩN; Solymos'un miğferli ve zırhlı büst, sağa dönük.

A/ [TΩ]N MEI[ZO]NΩN; Solymos ayakta, cepheden, başı sola dönük, sağ elinde mızrak ve sol elinde kılıç? Tutmakta, sağda kalkanı.

RPC VIII, No. (unassigned, ID 73236).

26* Æ 4,90gr 23,7mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,65 X: 2,64 Y: 4,06 Sr 10613 Kazı Env. No: Ary 2012-10634

Roma İmparatorluk Sikkeleri

Vespasianus (68-79)

Roma Darphanesi

Denarius, 75-79

Ö/ IMP CAESAR VESPASIANVS AVG; İmparator Vespasianus'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ IOVIS CVSTOS; Iupiter ayakta, cepheden, sol elinde scepter ve sağ elinde solda zeminde ateşi yanan altara doğru patera tutmakta.

RIC II, 28, No. 124b.

27* AR 3,33gr 18,6mm 6h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 811,15 X: 3,40 Y: 0,90 Kazı Env. No: Ary 2013-67

AS

Ö/ IMP CAES VESPASI [ ]; İmparator Vespasianus'un defne çelenkli başı, sola dönük.

A/ Tanrıça ayakta, cepheden, sol elinde cornucopiae ve sağ elinde bir obje tutmakta.

28 Æ 10,70gr 26,7mm 12h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 811,43 X: 5,27 Y: 4,85 Sr 75 Kazı Env. No: Ary 2013-79

Traianus (98-117)

Denarius, 103-111

Ö/ IMP TRAIANO AVG GER DAC P M TR P [COS V P P]; İmparator Traianus'un defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ SPQR OPTIMO PRIN[CIPI]; Annona ayakta, sola dönük, sağ elinde buğday başakları ve sol elinde cornucopiae tutmakta, solda ayaklarının yanında modius.

RIC II, 255, No. 166.

29* AR 2,79gr 18,5mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 810,31 X: 3,82 Y: 5,40 Sr 7085 Kazı Env. No: Ary 2015-7095

Hadrianus (117-138)

Sestertius

Ö/ İmparator Hadrianus'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ Okunmuyor.

30 Æ 9,47gr 24,5mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 X: 5,50 Y: 6,10 Sr 10699 Kazı Env. No: Ary 2012-10618

31 Æ 11,78gr 25,4mm 6h Buluntu Yeri: YHK 4b Kot: 812,42 X: 4,21 Y: 2,11 Sr 2038 Kazı Env. No: Ary 2013-2041

Antoninus Pius (138-161)

Roma Darphanesi

As

143-144

Ö/ ANTONINVS AVG-PIVS P P TR P COS III; İmparator Antoninus Pius'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ IMPERATOR II, S-C; Victoria ayakta, sağa doğru ilerlemekte, sağ elinde defne çelengi tutmakta.

RIC III, 120, No. 731b.

32* Æ 8,62gr 27,7mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,14 X: 2,38 Y: 3,61 Sr 153 Kazı Env. No: Ary 2017-159

Ö/ İmparator Antoninus Pius'un defne çelenkli başı, sola dönük.

A/ Tanrıça sola dönük oturmakta.

33 Æ 10,81gr 27,4mm Yön: 12h Buluntu Yeri: YHK1A2 Kot: 813,36 X: 1,75 Y: 5,30 Sr 5 Kazı Env. No: Ary 2016-7

Marcus Aurelius (161-180)

Ö/ İmparator Marcus Aurelius'un defne çelenkli başı, sağa dönük.

A/ Tanımlanamayan figür, sola dönük oturmakta.

34 Æ 3,48gr 18,9mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,34 X: 4,10 Y: 1,11 Sr 120 Kazı Env. No: Ary 2017-123

Iulia Mamaea (Severus Alexander'ın Annesi-222-235)

Sestertius

Ö/ [IVLIA] MAMAEA [AVGVSTA]; Iulia Mamaea'nın diademli ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ [VESTA], S-C; Vesta ayakta, sola dönük, sol eli ile scepter ve drapesini tutmakta.

RIC IV/II, 127, No. 708.

35* Æ 8,62gr 27,9mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,14 X: 2,38 Y: 3,61 Sr 155 Kazı Env. No: Ary 2017-161

III. Gordianus (238-244)

Roma Darphanesi

Sestertius

240

Ö/ IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG; İmparator Gordianus'un defne çelenkli ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ ABVNTANTIA AVG, S-C; Abundantia ayakta, sağa dönük, her iki eliyle tuttuğu cornucopiaeyi sağda yere doğru boşaltmakta.

RIC IV/III, 45, 274a.

36* Æ 17,91gr 29,7mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,16 X: 4,70 Y: 2,62 Sr 144 Kazı Env. No: Ary 2017-150

As

Ö/ IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG; İmparator Gordianus'un defne çelenkli, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ Okunmuyor.

37 Æ 12,50gr 26,1mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,10 X: 6,02 Y: 5,60 Sr 155Kazı Env. No: Ary 2017-168

I. Philippus (Arab) (244-249)

Roma Darphanesi

Antoninianus

Grup 2

Ö/ IMP M IVL PHILIPPVS AVG; İmparator Philippus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ ANNONA AVGG; Annona ayakta, sola dönük, sağ eliyle solda zemindeki modius üzerine doğru buğday başakları ve sol elinde cornucopiae tutmakta.

RIC IV/III, 71, No. 28c

38* Ant. 3,69gr 23,4mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 810,36 X: 2,47 Y: 2,60 Sr 7000 Kazı Env. No: Ary 2015-7012

Traianus Decius (249-251)

Antoniniani

Grup 2

Ö/ IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG; İmparator Traianus Decius'un şua taçlı, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ ABVNTANTIA; Abundantia ayakta, sağa dönük, elinde tuttuğu cornucopiae'yi aşağı doğru dökmekte.

RIC IV/III, 121, No. 10b.

39* Ant. 2,82gr 24,6mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 811,03 X: 4,87 Y: 2,45 Sr 79 Kazı Env. No: Ary 2017-83

Ö/ IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG; İmparator Traianus Decius'un şua taçlı ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ DACIA; Dacia ayakta, sola dönük, sağ elinde ejderha başlı standart tutmakta.

RIC IV/III, 121, No. 12b.

40* Ant. 4,47gr 23,1mm 6h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,52 Yangın Tabakası X: 4,75 Y: 7,01 Sr 10687 Kazı Env. No: Ary 2012-10717

Trebonianus Gallus (251-253)

Roma Darphanesi

Sestertius

Ö/ IMP CAEC VIBIVS TREBONIANVS GALLVS AVG; İmparator Trebonianus Gallus'un defne çelenkli, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ [LIBERALI]TAS AVGG, S-C; Liberalitas ayakta, sola dönük, sol elinde cornucopiae ve sağ elinde abaküs tutmakta.

RIC IV/III, 171, No. 13b.

41* Æ 19,75gr 29,2mm 12h Buluntu Yeri: YHK 4b Kot: 812,33 X: 4,15 Y: 4,70 Sr 2043 Kazı Env. No: Ary 2013-2048

I. Valerianus (253-260)

Moesia (Viminacium) Darphanesi

Antoninianus

254-5

Ö/ IMP C P LIC VALERIANVS AVG; İmparator Valerianus'un şua taçlı ve drapeli imparator büstü, sağa dönük.

A/ PACATORI - ORBIS; Iupiter sola dönük oturmakta, sol elinde scepter ve sağ elinde patera tutmakta, ayaklarının yanında kartal.

RIC V/I, 55, No. 218.

42* Ant. 4,04gr 21,2mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,49 X: 4,40 Y: 7,50 Sr 10657 Kazı Env. No: Ary 2012-10678

Gallienus (253-268)

Roma veya Asia Darphanesi

Antoninianus

Tarihsiz

Ö/ GALLIENVS AVG; İmparator Gallienus'un şua taçlı ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ AEQVI-TAS AVG; Aequitas ayakta, sola dönük, sol elinde cornucopiae ve sağ elinde terazi tutmakta.

RIC V/I, 144, 186, No. 159, 627.

43* Ant. 3,79gr 22,1mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,36 X: 5,10 Y: 4,20 Sr 10613 Kazı Env. No: Ary 2012-10623

Asia Darphanesi

Antoniniani

267

Ö/ GALLIENVS AVG; İmparator Gallienus'un şua taçlı, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ AETERNITAS AVG; Saturn ayakta sağa dönük, tırpan tutmakta; kesimde, PXV.

RIC V/I, 184 No. 606.

44* Ant. 3,81gr 22,4mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Kod: 810,55 Kazı Env. No: Ary 2012-10669

45* Ant. 3,48gr 23,2mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,30 X: 5,26 Y: 5,28 Sr 129 Kazı Env. No: Ary 2017-135

Ö/ GALLIENVS AVG; İmparator Gallienus'un şua taçlı ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ SALV-S AVG; Apollon ayakta, sola dönük, sağ elinde defne dalı tutmakta, sol kolu ile sağdaki tripota yaslanmakta; kesimde, PXV.

RIC V/I, 185, No. 610.

46* Ant. 4,13gr 22,0mm 6h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,41 X: 4,92 Y: 4,20 Sr 10657 Kazı Env. No: Ary 2012-10667

Antoniniani

Tarihsiz

Ö/ GALLIENVS AVG; İmparator Gallienus'un şua taçlı, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük

A/ VENER VICTRIX; Venüs ayakta, sola dönük, sağ elinde miğfer, sol elinde çapraz mızrak tutmakta, sol kolu ile sağındaki kalkana yaslanmakta.

RIC V/I, 189, No. 660.

47* Ant. 3,62gr 20,5mm 11h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,72 X: 3,50 Y: 6,38 Sr 10576 Kazı Env. No: Ary 2012-10598

Ö/ GALLIENVS AVG; İmparator Gallienus'un şua taçlı ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ SALVS AVG; Salus ayakta, başı sola dönük, kolların tuttuğu yılanı beslemekte; kesimde, [SP]QR.

RIC V/I, 189, No. 657.

48* Ant. 3,70gr 22,6mm 12h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,16 X: 4,70 Y: 2,62 Sr 146 Kazı Env. No: Ary 2017-152

Darphanesi Belirlenemeyen

Antoninianus

Tarihsiz

Ö/ [GA]LLIENVS AVG; İmparator Gallienus'un şua taçlı ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ FORTVN[A R]EDVX; Fortuna sola dönük oturmakta, sol elinde cornucopiae ve sağ elinde dümen tutmakta; kesimde, [ ]*T.

49* Ant. 4,42gr 24,0mm 6h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,70 X: 4,50 Y: 8,00 Sr 10753 Kazı Env. No: Ary 2012-10766

Antoninianus

Ö/ GALLIENVS. İmparator Gallienus'un şua taçlı ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ Okunmuyor.

50 Ant. 3,51gr 22,5mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,17 X: 5,44 Y: 5,48 Sr 146 Kazı Env. No: Ary 2017-154

Cornelia Salonina (İmparator Gallienus'un Eşi)

Asia Darphanesi

Antoninianus

Tarihsiz

Ö/ SALONINA AVG; İmparatoriçe Salonina'nın diademli ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ VICTORIA AVG; Victoria ayakta, sola doğru, sol elinde palmiye dalı ve sağ elinde çelenk tutmakta; kesimde, SPQR.

RIC V/I, 195, No. 41[55].

51* Ant. 3,20gr 22,7mm 12h Buluntu Yeri: YHK 2 Güney Kapı Eşiği Kazı Env. No: Ary 2016-1

Claudius Gothicus (268-270)

Antiochia Darphanesi

Antoniniani

Tarihsiz

Ö/ IMP C CLAVDIVS AVG; İmparator Cladius Gothicus'un şua taçlı başı, sola dönük.

A/ IVNO R-EGINA; Iuno ayakta, sola dönük, sağ elinde patera ve sol elinde scepter tutmakta, solda ayaklarının yanında tavus kuşu.

RIC V/I, 229, No. 212.

52* Ant. 2,91gr 22,4mm 6h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,62 X: 3,30 4,80 Sr 10657 Kazı Env. No: Ary 2012-10662

Ö/ IMP C CLAVDIVS AVG; İmparator Cladius Gothicus'un şua taçlı ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ IVNO REGINA; Iuno ayakta, sola dönük, sağ elinde patera ve sol elinde scepter tutmakta, solda ayaklarının yanında tavus kuşu; kesimde, B.

RIC V/I, 229, No. 212.

53* Ant. 3,67gr 21,1mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 810,16 X: 3,35 Y: 5,48 Sr 7085 Kazı Env. No: Ary 2015-7096

Ö/ [IMP C CL]AVDIVS AVG; İmparator Cladius Gothicus'un şua taçlı, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ [IVNO R-E]GINA; Iuno ayakta, sola dönük, sağ elinde patera ve sol elinde scepter tutmakta, solda ayaklarının yanında tavus kuşu; kesimde, B.

RIC V/I, 229, No. 212.

55 Asia darphanesinde bu tip bulunmamaktadır fakat darphane işareti Asia darphanesine aittir.

54* Ant. 2,34gr 20,8mm 6h Buluntu Yeri: YHK 3 Kod: 811,45 X: 6,40 Y: 5,60 Sr 86 Kazı Env. No: Ary 2013-90

Antoniniani

Ö/ [ ] CLAVDIVS P F AVG; İmparator Cladius Gothicus'un şua taçlı, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ Okunmuyor.

55 Ant. 5,89gr 25,6mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 811,29 X: 4,78 Y: 3,37 Kazı Env. No: Ary 2015-7033

56 Ant. 3,07gr 21,0mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,14 X: 6,79 Y: 6,12 Sr 155 Kazı Env. No: Ary 2017-162

Quintillus (270)

Cyzicus Darphanesi

Antoninianus

Ö/ IMP QVINTILLVS P F AVG; İmparator Quintillus'un şua taçlı, drapeli ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ IOVI CONSERVATORI; Iupiter ayakta, sola dönük, sağ elinde şimşek demeti ve sol elinde scepter tutmakta; solda zeminde küçük imparator figürü.

RIC V/I, 247, No. 84.

57 Ant. 3,86gr 21,5mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 809,88 X: 5,15 Y: 4,00 Sr 7067 Kazı Env. No: Ary 2015-7070

Probus (276-282)

Roma Darphanesi?

Antoninianus

Ö/ IMP PROBVS P F AVG; İmparator Probus'un şua taçlı ve zırhlı büstü, sağa dönük.

A/ VICTORIA GERM; İki esir arasında trophy; kesimde darphane işareti okunmuyor.

RIC V/II, 41, No. 220.

58 Ant. 3,20gr 22,5mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 - Doğu Bölümü X: 1,84 Y: 3,46 Sr 8607 Kazı Env. No: Ary 2012-8611

Theodosius (379-395)

Darphanesi Okunmuyor

Æ4

392-395

Ö/ [D N T]HEODOSI[VS P F AVG]; İmparator Theodosius'un inci diademli ve drapeli büstü, sağa dönük.

A/ [SALVS-REIPVBLICAE]; Victoria sola doğru, omzunda trophy taşımakta ve sağ eli ile esir sürüklemekte.

LRBC II, Salus Rei Publicae, Tip 2.

59 Æ 1,09gr 16,1mm 6h Buluntu Yeri: YHK 5 Kot: 812,82 X: 4,40 Y: 5,95 Sr 2513 Kazı Env. No: Ary 2013-2516

Kenti Belirlenemeyenler

Ö/ Miğferli Athena başı, sola dönük.

A/ Okunmuyor.

60 AR 4,36gr 19,7mm 6h Buluntu Yeri: YHK 1 Kot: 811,51 X: 3,82 Y: 4,03 Sr 7034 Kazı Env. No: Ary 2015-7040

Ö/ Baş, sağa dönük.

A/ Okunmuyor.

61 Æ 4,44gr 18,6mm -h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 810,78 X: 3,78 Y: 1,94 Sr 86 Kazı Env. No: Ary 2013-95

62 Æ 1,77gr 13,2mm -h Buluntu Yeri: YHK 4a Kot: 811,78 X: 4,52 Y: 6,44 Sr 2068 Kazı Env. No: Ary 2013-2078

63 Æ 1,05gr 12,7mm -h Buluntu Yeri: YHK 5 Kot: 813,37 X: 4,30 Y: 2,25 Sr 2513 Kazı Env. No: Ary 2013-2518

Ö/ Okunmuyor.

A/ Mızrak.

64 Æ 3,60gr 18,2mm 9h Buluntu Yeri: YHK 4a Kot: 811,81 X: 4,70 Y: 6,60 Sr 2068 Kazı Env. No: Ary 2013-2077

Ö/ Okunmuyor.

A/ Ayakta figür, sola dönük.

65 Æ 4,33gr 19,0mm -h Buluntu Yeri: YHK 4 Kot: 812,09 X: 4,00 Y: 1,65 Sr 2109 Kazı Env. No: Ary 2013-2112

66 Æ 3,47gr 21,6mm 6 Buluntu Yeri: YHK Yüzey Kazı Env. No: Ary 2013-2

İmparatoru Belirlenemeyenler

AS

Ö/ Okunmuyor.

A/ Tanrıça ayakta, cepheden, sol elinde scepter tutmakta.

67 Æ 10,00gr 26,0mm 12h Buluntu Yeri: YHK 4 Kot: 811,72 X: 5,92 Y: 7,30 Sr 2060 Kazı Env. No: Ary 2013-2062

Okunmayanlar

Ö/ Okunmuyor.

A/ Okunmuyor.

68 Æ 4,38gr 16,2mm -h Buluntu Yeri: YHK 4a Kot: 811,70 X: 4,85 Y: 6,55 Sr 2080 Kazı Env. No: Ary 2013-2084

69 Æ 2,89gr 15,6mm -h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810,55 X: 3,36 Y: 6,40 Sr 10657 Kazı Env. No: Ary 2012-10668

70 Æ 2,66gr 19,2mm -h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,14 X: 3,54 Y: 4,20 Sr 173 Kazı Env. No: Ary 2017-181

71 Æ 2,33gr 18,8mm -h Buluntu Yeri: YHK 1-A2 Kot: 810,10 X: 6,02 Y: 5,60 Sr 165 Kazı Env. No: Ary 2017-170

72 Æ 1,91gr 10,2mm -h Buluntu Yeri: YHK 2 Kot: 810.33 X: 4,30 Y: 2,95 Sr 10769 Kazı Env. No: Ary 2012-10770

73 Æ 1,63gr 11,1mm -h Buluntu Yeri: YHK 4a Kot: 811,70 X: 4,65 Y: 6,45 Sr 2080 Kazı Env. No: Ary 2013-2085

74 Æ 1,54gr 12,1mm -h Buluntu Yeri: YHK 3 Kot: 811,43 X: 5,27 Y: 4,85 Sr 75 Kazı Env. No: Ary 2013-80

75 Æ 1,29gr 11,0mm -h Buluntu Yeri: YHK 4a Kot: 811,87 X: 4,54 Y: 6,56 Sr 2068 Kazı Env. No: Ary 2013-2072

76 Æ 1,28gr 13,6mm -h Buluntu Yeri: YHK 7a Kot: 813,59 X: 4,70 Y: 7,05 Sr Kazı Env. No: Ary 2013-2023

77 Æ 1,09gr 8,3mm -h Buluntu Yeri: YHK Yüzey Kazı Env. No: Ary 2015-42

Yazar Katkıları/Writer Contributions

Çalışmanın Tasarlanması/ Planning of the Study	Yazar/Author-1 (%40) - Yazar/Author-2 (%60)
Veri Toplanması/Collecting Data	Yazar/Author-1 (%40) - Yazar/Author-2 (%60)
Veri Analizi/Data Analysis	Yazar/Author-1 (%40) - Yazar/Author-2 (%60)
Makalenin Yazımı/Writing the Article	Yazar/Author-1 (%40) - Yazar/Author-2 (%60)
Makale Gönderimi ve Revizyonu/ Submission of the Article and Revisions	Yazar/Author-1 (%40) - Yazar/Author-2 (%60)

Çıkar çatışması beyan edilmemiştir / The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest.

KAYNAKLAR

Akdoğu Arca 2002

Akdoğu Arca, E. N., "Lykia'lı Bir Euergetes: Opramoas", *Likya İncelemeleri,* S. 79-90, İstanbul, 79-90.

Akşit 1970

Akşit, O., *Roma İmparatorluk Tarihi (MS 193-MS 395)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Akşit 1971

Akşit, O., *Helenistik Ve Roma Devirlerinde Likya*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Ashton 2001

Ashton, R. H. J., "The Coinage of Rhodes 408- c.190 BC", *Money and its Uses in the Ancient Greek World*, ed. A. Meadows-K. Shipton, Oxford, 79-115.

Bayburtluoğlu 1986

Bayburtluoğlu, C., "1985 Arykanda Kazısı", *VIII Kazı Sonuçları Toplantısı*, C II,1986, 93-99.

Bayburtluoğlu 2003

Bayburtluoğlu, C., *Yüksek Kayalığın Yanındaki Yer*, Homer kitabevi, İstanbul.

Behrwald 2000

Behrwald, R., *Der lykische Bund, Untersuchungen zu Geschichte und Verfassung*, Antiquitas, Reihe 1, Band 48, Bonn.

Bennett 2011

Bennett, J., "Why did Claudius Annex Lycia?", *Adalya*, 119-136, İstanbul 19-136..

Bulut 2004

Bulut, S., "Erken Dönem Likya Sikkelerinde Triskeles Motifi", *Adalya,* II, 15-68, İstanbul, 15-68.

Cremer 1997

Cremer, M., "Sozon", *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC),* VIII, Artemis Verlag Zürich Und Dusseldorf, Switzerland, 1148-1149.

Delemen 1993

Delemen, İ., *Anadolu'da Atlı Tanrılar. Lykia, Pisidia, Lykaonia, Isauria, Phrygia, Lydia ve Karia Bölgelerinde Taş Eserler Üzerine Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Duggan 2004

Duggan, T. M. P., "A Short Account of Recorded Calamities (Earthquakes And Plagues) in Antalya Province and Adjacent and Related Areas over the Past 2,300 Years an Incomplete List, Comments and Observations", *Adalya,* VII, 123-164.

Duggan 2005

Duggan, T. M. P., "Supplementary Data to be Added to the Chronology of Plague and Earthquakes in Antalya Province and in Adjacent and Related Areas", *Adalya*, VII 357-398.

Dündar-Lenger 2022

Dündar, E.-Lenger, D. S., "A Ptolemaic Hoard from Patara", *American Journal of Arhaelogy*, Vol. 126, 201-207.

Ergin-Güçlü-Uz 1967

Ergin, K.-Güçlü, U.-Uz, Z., *A Catalog of Earthquakes for Turkey and Surrounding Area (11 AD -1964 AD)*, Technical Report no. 24, İstanbul Technical University, Faculty of Mines, Institute of Physics of the Earth, İstanbul.

Frei 1990

Frei, P., "Die Götterkulte Lykiens in der Kaiserzeit", *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt,* Vol. II., Principat, Band 18 (3), Religion (Heidentum: Die religiösen Verhältnisse in den Provinzen [Forts.])/Haase Wolfgang, Walter de Gruyt, Berlin, 1729-1864.

Hans v. Aul. Lykien 1974

Hans von Aulock, "Die Münzprägung des Gordian III und der Tranquilliana in Lykien", *Istanbuler Mitteilungen*, Beiheft 11, Verlag Ernst Wasmuth, Tübingen.

Hellenkemper-Hild 2004

Hellenkemper, H.-Hild, F., *Tabula Imperii Byzantini* 8, *Lykien und Pamphylien*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien.

İplikçioğlu 2016

İplikçioğlu, B., "Bir Roma Eyaleti Olarak Likya/Lycia as a Roman Province", *Lukka'dan Likya'ya, Sarpedon ve Aziz Nikolaous'un Ülkesi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 376-385.

Jenkins 1989

Jenkins, G. K., "Rhodian Plinthophoroi–A Sketch", *Kraay-Mørkholm_Essays,* 101-119, pl. XXIX-XXXIV.

Karayaka 2007

Karayaka, N., *Hellenistik ve Roma Döneminde Pisidia Tanrıları*, Ege Yayınları, İstanbul.

Larsen 1956

Larsen, J. A. O., "The Araxa Inscription and the Lycian Confederacy", *Classical Philology,* 51, The University of Chicago Press, 151-169.

LRBC I-II

Carson, R. A. G.-Hill, P. V.-Kent, J. P. C., *Late Roman Bronze Coinage,* Sanford J. Durst Numismatic Publications New York, N.Y. (1978).

Mitchell 2009

Mitchell, S., "Native Rebelleion in the Pisidian Taurus", *Organised Crime in Antiquity,* The Classical Press of Wales, Swanse, 155- 175.

Newell 1941

Newell, E. T., *The Coinage of Western Seleucid Mints from Seleucos I to Antiokhus III*, American Numismatic Society, Numismatic Notes and Studies, No 4, New York.

Öztürk 2006

Öztürk, H. S., *M.Ö. II.-M.S. IV. Yüzyıllarda Likya-Pamfilya Bölgesinde Kırsal Alan Güvenliği,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Pind. *Ol.* 1997

Pindaros, *Olympian Odes*, inside Pindar, *Nemean Odes. Isthmian Odes. Fragments*, ed. and çev. W. H. Race, The Loeb Classical Library, Harvard University Press, Cambridge, Mass.-London.

Price 1991

Price, M. J., *The Coinage in the name of Alexander the Great and Philip Arrhidaeus*, A British Museum Catalogue, Vol. I-II, Zurich-London.

RIC II

Mattingly, H.-Sydenham, E. A., *The Roman Imperial Coinage*, Vol. II, Vespasian to Hadrian, Sping & Son Ltd, London (1926).

RIC III

Mattingly, H.-Sydenham, E. A., *The Roman Imperial Coinage*, Vol. III, Antonius Pius to Commodus, Sping & Son Ltd, London (1930).

RIC IV/II

Mattingly, H.-Sydenham, E. A.-Sutherland, C. H. V., *The Roman Imperial Coinage*, Vol. IV/II, Macrinus to Pupienus, Sping & Son Ltd, London (1938).

RIC IV/III

Mattingly, H.-Sydenham, E. A.-Sutherland, C. H. V., *The Roman Imperial Coinage*, Vol. IV/III, Gordian III - Uranius Antoninus, Sping & Son Ltd, London (1949).

RIC V/I

Webb, P. H., *The Roman Imperial Coinage*, V/I, Valerian to Florian, ed. H. Mattingly-E. A. Sydenham, Sping & Son Ltd, London (1968).

RIC V/II

Webb, P. H., *The Roman Imperial Coinage*, V/II, Probus to Amandus, ed. H. Mattingly-E. A. Sydenham, Sping & Son Ltd, London (1968).

RPC I

Burnett, A.-Amandry, M.-Ripollès, P. P., *Roman Provincial Coinage I,* From to the death of Caesar to Vitellius (BC 44-AD 69)*,* Online catalogue [Roman provincial coinage online] (2019). https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/search/browse?volume_id=1.

RPC IV/II

Heuchert, V., *Roman Provincial Coinage IV,* The Antonines (AD 138–192): Asia, Online catalogue [Roman provincial coinage online] (2005). https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/search/browse?volume_id=5.

RPC VII/II

Mairat, J.-Spoerri Butcher, M.-Amandry, M.-Blan, R.-Butcher, K.-Nurpetlian, J.-Peter, U., *Roman Provincial Coinage VII/II,* From Gordian I to Gordian III (AD 238-244): all provinces except Asia, Online catalogue [Roman provincial coinage online] (2020), https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/search/browse?volume_id=14.

RPC VIII

Mairat, J.-Spoerri Butcher, M.-Amandry, M.-Butcher, K.-Nurpetlian, J.-Peter, U.-Levante, E., *Roman Provincial Coinage VIII,* Philip (AD 244–249), Online catalogue [Roman provincial coinage online] (2020), https://rpc.ashmus.ox.ac.uk/search/browse?volume_id=15.

Sancaktar 2019

Sancaktar, H., *Arykanda Akropolisi Kutsal Alanları ve Kültleri*, *Arykanda,* I. Bilgin Kültür Yayınları, Ankara.

SC

Houghton C. Lorber, A., *Seleucid Coins, A Comprehensive Catalogue: Seleucus I Through Antiochus III*, Vol. I, Lancaster-London (2002).

Schuller 2016

Schuller, C., "Hellenistik Dönem'de Likya ve Likya Birliği (MÖ 4.-1. Yüzyıl/Lycia and the Lycian League in the Hellenistic Period (4th-1st century BC) *Lukka'dan Likya'ya, Sarpedon ve Aziz Nikolaous'un Ülkesi*, ed. H. İşkan-E. Dündar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 46-59.

SNG Cop. Lycia

Sylloge Nummorum Graecorum, The Royal Collection of Coins and Medals, Danish National Museum, Band 31, Lycia-Pamphylia, Einar Munksgaard, Copenhagen (1955).

SNG Cop. Pisidia

Sylloge Nummorum Graecorum, The Royal Collection of Coins and Medals, Danish National Museum., Vol. 32, Pisidia, Einar Munsgaard, Copenhagen (1956).

SNG v. Aul. Lykien

Sylloge Nummorum Graecorum, Deutschland Sammlung v. Aulock, Lykien, 10. Heft, Verlag Gebr Mann, Berlin (1964).

SNG v. Aul. Pisidien

Sylloge Nummorum Graecorum, Deutschland, Sammlung v. Aulock, Pisidien, Lykaonien, Isaurien, Verlag Gebr Mann, Berlin (1964).

SNG Finland I

Westermark, U. - Ashton, R., *Sylloge Nummorum Graecorum*, Finland, The Erkki Keckmann Collection in the Skopbank, Helsinki, Part I, Karia, The Finnish Society of Sciences and Letters, Helsinki (1994).

SNG Finland II

Ashton, R., *Sylloge Nummorum Graecorum*, Finland, The Erkki Keckmann Collection in the Skopbank, Helsinki, Part II, Asia Minor except Karia, The Finnish Society of Sciences and Letters, Helsinki (1999).

Softa-Turan-Sözbilir 2018

Softa M.-Turan, M.-Sözbilir, H., "Jeolojik, Arkeolojik ve Arkeosismolojik Veriler Işığında Myra Antik Kenti'nde Tarihsel Depremlere Ait Deformasyon Verileri, GB Anadolu", *Türkiye Jeoloji Bülteni/Geological Bulletin of Turk*ey, 61, Ankara, 51-74.

Svoronos 1904-1908

Svoronos, J. N., *Ta Nomismata tou Kratous ton Ptolemaion/Münzen der Ptolemaer*, 4 vols, Athens.

Şahin 1994

Şahin, S., *Die Inschriften von Arykanda*, Inschriften Griechischer Städte Aus Kleinasien 48, Dr. Rudolf Habelt GMBH, Bonn.

Tatar 2022

Tatar, Ö., *Nümismatik Veriler Işığında Lykia Bölgesi'nde Ptolemaios Egemenliği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Tek 2002

Tek, A. T., *Arykanda Kazılarında Bulunan Antik Sikkeler Üzerine Yeni İncelemeler: 1971-2000 Sezonları*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.

Tek 2005

Tek, A. T., "The Coins of Gordianus III found at Arykanda. Evidence for an Earthquake Relief Fund i P, Otero, *XIII. Congreso Internacional de Numismatica*, ed. C. Alfaro-C. Madrid 2003, Actas, Vol. 1, Madrid.

Tek 2006

Tek, A. T., "Hellenistik ve Erken Roma İmparatorluk Dönemlerinde Likya'da Basılan Otonom Şehir Sikkeleri", *The III*rd *Symposium on Lykia. Symposium Proceedings. Antalya, 07-10 November 2005, vol. 2*, ed. KDörtlük-, B.arkivanç-T. Kahya-J. deCourtils-M. Doğanarslan-R. Boyraz, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 769-787.

Tek 2013

Tek, A. T., "Arykanda Kazılarında (1993-2007) Bulunan Mozaik Cam Kâse ve Tabaklar", *Kaunos/Kbid Toplantıları 2, Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu*, 17-20 Haziran 2010, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 213-236.

Tek 2020

Tek, A. T., "Antik ve Orta Çağ Kaynaklarında, Yazıtlarda ve Sikke Basımları ile Podalia", *Olba*, XVIII, 475-508.

Tek-Sancaktar 2020

Tek, A. T.-Sancaktar, H., "A Numismatic Riddle from Arykanda: The God of the Water Spring", *Adalya*, 23, 311-341.

Tekinalp-Gerçek 2014

Tekinalp, V. M.-Gerçek, A., "2013 Yılı Arykanda Çalışmaları", *Anmed,* 12, 2014, 20-25

Tekinalp-Sancaktar-Seviç 2018

Tekinalp, V. M.-Sancaktar, H.-Seviç, F., "Arykanda Antik Kenti 2017 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *Anmed,* 16, 15-22.

Troxell 1982

Troxell, H. A., *The Coinage of the Lycian League, New York*, Numismatic Notes and Monographs 162, The American Numismatic Society, New York.

Weber III

Forrer, L., *The Weber Collectios*, Vol. III, Part II, Greek Coins, Asia - Africa, Spink & Son Ltd., London (1929).

Weinreich 1927

Weinreich, "Sozon", *Paulys Real Encyclopädie (RE),* Der Classischen Altertumswissenschaft, V/III A-1, ed. G. Wissowa - W. Kroll and K. Mittelhaus, J. B. Metzlerscher Verlag, Stuttgart, 1248-1256.

Wörrle 1996

Wörrle, M. 1996. "Ein Weihaltar aus Kilepe/Yeşilköy." *Fremde Zeiten, Festschrift für Jürgen Borchhardt* I, ed. F. Blakolmer and F. Krinzinger et all., Phoibos Verlag, Wien, 153-160.

EKLER

Fig. 1: Yamaç Hamamı'nın Kuzeyinde (YHK) açığa çıkartılan mimari kalıntıların planı.

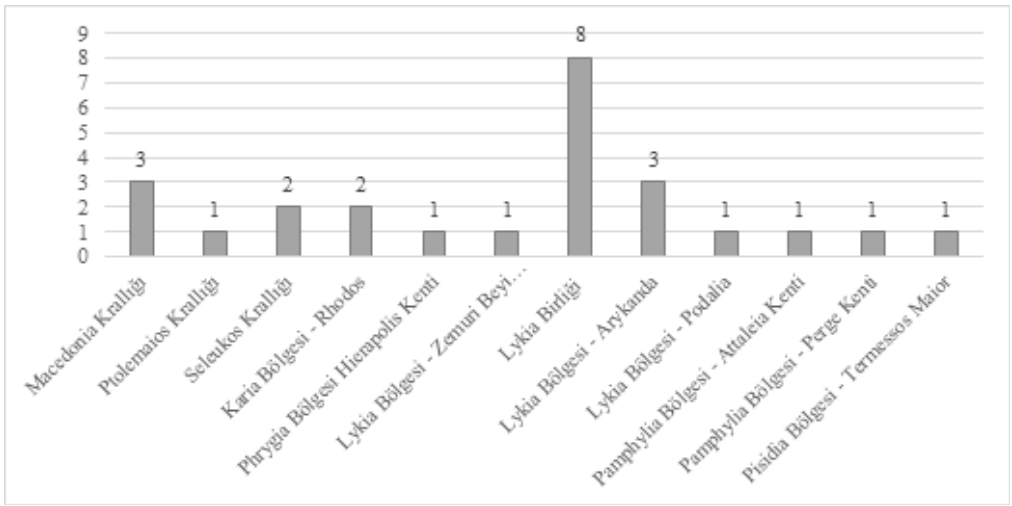

Fig. 2: Yamaç Hamamı'nın Kuzeyinde ele geçen Helenistik Dönem krallıkları ve Yunan-Roma kent darplarının dağılım oranları.

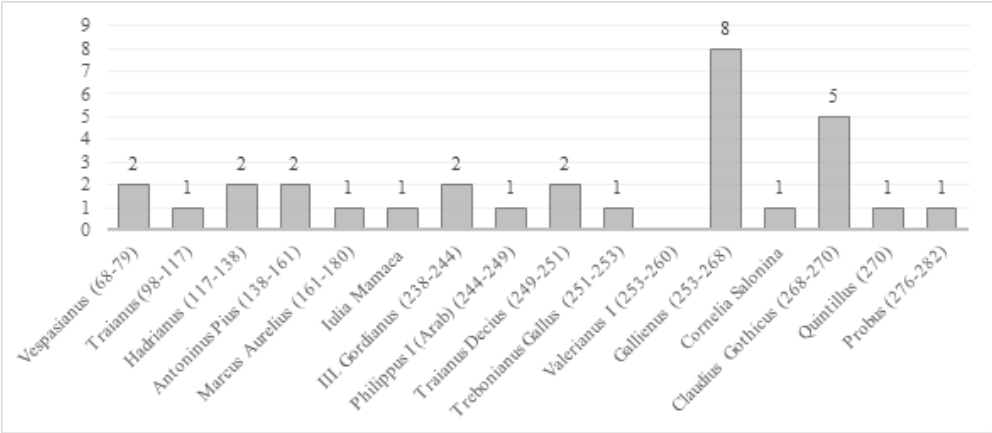

Fig. 3: Yamaç Hamamı'nın Kuzeyinde ele geçen Roma İmparatorluk darplarının imparatorlara göre dağılım oranları.

LEVHALAR

Levha I

Levha II

Levha III

